

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars Prima. De Ivrisdictione Et Foro Competenti. Pars Secunda. De Præeminentiis & Præcedentiis

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

Disc. II. Sypontana Cathedralitatis. De probatione Cathedralitatis alicijus Ecclesiæ, vel æquè principaliter cum altera Cathedrali unitæ, vel æque principaliter concurrentis cum altera ad unam ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74087](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74087)

De reliquo præfata legales propositiones in suis casibus veræ . non videbantur subjectæ materiæ congruè applicabiles , cum hujusmodi erectiones Cathedralium , vel Metropolitanarum , censendæ non veniant jure simplicium gratiarum , quæ ad partium postulationem & narrativam fiunt super provisionibus beneficiorum & similibus , ac etiam super erectionibus collegiarum , Quoniam præfata erectionum species fit causa maturè cognita in pleno Concistorio & præ via cognitione & consultatione Congregationis Concistorialis ; Ac propterea litteras Apostolicas super erectione Cathedralis non indigere aliqua justificatione firmatur *dec. 612. par. 2. rec.* Et in specialibus terminis juris metropolitanici pro Archiepiscopo Theatino cum Episcopo Ortonen. firmatur in *Theatina jurisdictionis 17. Septembris 1607. & 17. Martii 1608. curam Ottembergo* , ubi quod etiam decretum factum in Concistorio absque litteris ad id sufficit.

Neque benè dicebatur istam esse gratiam ad partis postulationem , quoniam licet in litteris erectionis diceretur fieri ad preces Ducis Urbini , Atamen id de consuetudine Sedis Apostolicæ in hujusmodi erectionibus practicatur ob excellentiam & gravitatem materiæ , ut non nisi ad postulationem Regum , vel Principum , ad hujusmodi innovationes procedatur , ut docet praxis actualis , in casu , de quo infra in *Burgen. erectionis disc 6. & patet apud Peniam dec. 540.* ubi de Ecclesia Montis regalis erecta in Metropolitanam ad preces Regis cum similibus , ac etiam practicatur in Canonizationibus Sanctorum , non inde tamen sequitur dici gratias inconsideratè , & ad solam partis postulationem & narrativam factas , ita ut indigeant pro executione consueta formali justificatione narratorum , cum illa jam præcesserit priusquam ad decretum in Concistorio deveniatur.

Ut enim benè advertitur in eisdem præcis terminis consimilis controversiæ juris metropolitanici in *Montis regalis jurisdictionis coram Penia inter suas decif. 546. & 761.* præsertim in hac ultima , Alia sunt gratiæ , quæ non statim secum executionem trahunt , sed aliquo hominis ministerio indigent , Alia verò sunt , quæ absque aliquo ministerio statim trahunt executionem , ut in prima specie requiratur formalis justificatio , secus autem in secunda.

Quoverò ad non usum seu contrarium usum , istud motivum in specie rejicitur in *dicta Theatina coram Ottembergo* , ac etiam in allegata *Montis regalis coram Penia* , quicquid dubitatum esset in *decif. 720. coram eodem* , ex ea ratione , quod hujusmodi juris metropolitanici exercitium est dupliciter facultativum , ex parte scilicet Metropolitanæ , qui potest illud quandoque negligere , & clarius ex parte subditorum , vel quia possunt non appellare , ita ut non contingant casus appellationum , & gravaminum , vel quia cum electio sit appellantis , potuerunt appellare ad Papam , ejusque Curiam omissio medio , unde propterea defuerit occasio , qua cessante etiam per mille annos non intrat præscriptio , ad cujus effectum in hujusmodi juribus incorporalibus necessaria est , vel immemorabilis benè probata , vel saltem præcedente contradictione , subsequuta patientia quadragenaria , juncta cum fama privilegii , ut in specie advertitur in *dicta Theatina jurisdictionis 17. Septemb. 1607. & 17. Martii 1608. coram Ottembergo* , unde propterea istud motivum neglectum fuit in *dicta Montis regalis coram Penia*.

Clarius verò quia de usu & effectuone constabat cum tot aliis Ecclesiis , ex quibus hæc Provincia constituta erat , unde propterea effectuone in parte sufficit , ne unus & idem actus diverso jure censetur , ac eodem tempore validus & invalidus sit , seu effectuatus & ineffectuatus , ut advertitur *dicta dec. 612. par. 2. rec.* & habetur frequenter in materia beneficiæ & unionum , ut effectuone in parte sufficiat pro effectuone totius gratiæ.

Et quoad minus verè præsupposita in dictis litteris contenta , quatenus agatur de præjudiciis generalibus resultantibus à diminutione prioris dignitatis , & præminentia , vel subjectionis unius Ecclesiæ ergà alteram , ista sunt præjudicia connaturalia , & per Papam rectè cognita , & prævisa , tanquam necessariò consecutiva , idè non attendenda , Unde propterea receptam conclusionem habemus , quod licet ex regula de jure tertio questio non tollen. in gratiis alteri præjudicialibus requiratur specialis derogatio dictæ regulæ & juris tertii , non tamen id procedit in hujusmodi erectionibus , utpotè de sui natura præjudicialibus , ut infra in *Messanen. erectionis Collegiate disc 9.* cum similibus , potissimè quia sufficit , utilitates , & commoda per Papam præsupposita & sperata , verificari in aliis Ecclesiis , cum actio fiat à prædominante.

Leve demùm videbatur illud fundamentum falsi præsuppositi circa jus Metropolitanicæ Civitatis Urbinatæ , in temporalibus ob diversitatem hujus Vicariatus Eugubini à feudo & Statu Urbini , idem enim procedit etiam in Principatu Pisaren. & in dominio Senogallien. & aliis sub diversis etiam titulis & dominiis possessis , adhuc tamen rectè verificabatur dictum præsuppositum saltem de facto ob erectionem , quam de omnibus hujusmodi quamvis inter se diversis feudis & dominiis fecit Paulus III. in Ducatum Urbini tanquam per speciem unius Provinciæ , firmis remanentibus singulorum Juribus , privilegiis & præminentis juxta seriem de qua in *dicta Senogallien. Castrorum sub tit. defensis disc. 1.* ideoque mihi videbatur asfistere magnam probabilitatem huic parti Eugubinae Ecclesiæ , sed ex dictis aliis motivis , non autem ex istis.

S Y P O N T A N A CATHEDRALITATIS

P R O
CAPITULO MONTIS SANCTI
A N G E L I

C U M
CAPITULO MANFREDONÆ

Causa decifus per Rotam pro Capitulo Manfredoniae.

De probatione Cathedralitatis alicujus Ecclesiæ , vel æquè principaliter cum altera Cathedrali unitæ , vel æquè principaliter concurrentis cum altera ad unam Cathedralam efformandam seu constituendam , & de probationibus & signis Cathedralitatis.

S U M M A R I U M.

¹ Acti series.
² Episcopus debet celebrare missam in ea Ecclesia , in qua consuevit Christum.

- 3 De Decreto Marini V. quod attenderentur decreta & concessionis Pontificum ante schisma.
- 4 De resolutionibus S. Congregationis & Rota in causa.
- 5 Cathedralitas probatur per signa & adminicula.
- 6 Electio Episcopi spectat ad Capitulum Cathedralis, ut si sunt due unite, spectat ad utrumque Capitulum.
- 7 Antiquis inscriptionibus in marmore est deferendum.
- 8 Sedes Episcopalis in Ecclesia est signum Cathedralis.
- 9 Intitulatio Episcopi sub nomine utriusque denotat Cathedralitatem & unionem aequè principaliter.
- 10 Insignia Ecclesie Cathedralis probant Cathedralitatem.
- 11 Possessio in Ecclesia capta per novum Episcopum est indicium Cathedralitatis.
- 12 Habitatio fixa Episcopi penes Ecclesiam, idem denotat.
- 13 Item celebratio Dedicacionis Ecclesie.
- 14 Historis in hac materia deferendum est.
- 15 De aliis adminiculis, & quomodo ista ponderanda sunt.
- 16 Una & eadem Ecclesia Cathedralis formalis representari seu efformari potest à pluribus Ecclesiis materialibus.
- 17 Titulus diversus destruit contrariam possibilitatem ex adminiculis resultantem.
- 18 An possint stare simul, quod Ecclesia jam Cathedralis erigatur in Collegiatam.
- 19 De constitutione revocatoria Bonifacii IX.
- 20 De revocatione gestorum durante schismate in Concilio Constantiensi.
- 21 Deratione dictæ revocationis.
- 22 Non usus vel usus contrarius sicuti est aptus tollere privilegium, ut etiam est aptus enervare privilegii revocationem.
- 23 Habens privilegium quod præceditur revocatum, si revocatio est dubia, manutenendus est.
- 24 Observantia Davaria & Sedis Apostolica in hac materia satis deferendum est.
- 25 Respondetur adminiculis Cathedralitatis.
- 26 Quomodo in his materiis procedendum sit.

DISC. II.

Elasio primo sedente, dum Ecclesiam Sypontinam regeret Laurentius Episcopus, quem tanquam Sanctum Ecclesia veneratur, circa annum nostræ salutis 493. in vertice montis Gargani territorii Sypontini, fuit illustris apparitio S. Michaelis Archangeli in quadam spelunca ad Templi similitudinem conformata, quam Episcopus ex Angelica revelatione dedicavit & consecravit, & cuius apparitionis commemorationem Ecclesia Catholica celebrat sub die 8. Maii; Unde propterea iste locus in magna veneratione in toto Orbe Christiano haberi cepit cum magno peregrinorum, etiam Principum concursu, cuius ratione, ac etiam ob aeris salubritatem, & e converso insalubritatem aeris ipsius Sypontinæ Civitatis, tam Episcopus, quam clerus & populus ibi moram trahere consueverunt, indeque tractu temporis, diversis utriusque loci populis & clericis respectivè constitutis, inter eos emulationes & dissidia exorta fuerunt super jure

Card. de Luca de Iurisdic. Eccl. & Præminent.

cathedratico, per hanc modernam Ecclesiam S. Michaelis pretenso ex quodam indulto Eugenii III. ita ut duæ essent Ecclesie invicem unite Sypontina & Garganica, quam controversiam ad Alexandrum III. delatam, hic ad favorem Ecclesie Sypontinæ terminavit, ut ea unica esset Cathedralis, quod post approbationem Lucii, & Celestini III. causa magis cognita, denuò statuit Innocentius III. in Concistorio sub datum Kal. Junii anno Pontificatus V.

Alia item inter has Ecclesias sub Honorio III. exorta controversia, Cum enim in die Cœna Domini, Episcopus residens in Monte accedere vellet ad chrisma conficiendum in Ecclesia Cathedrali Sypontina, Garganici verò eum cogere, ut prius ibi missam celebrare deberet, id prohibitum fuit, respondente Pontifice, quod in eadem Ecclesia in qua chrisma conficitur, missa celebrari deberet, ut patet Ex decreto registrato inter Decretales in Cap. te referente de celebratione missarum.

Cum autem Manfredus ad radices dictæ Montis, vel ob insalubritatem aeris dictæ Civitatis Sypontinæ, vel ob oportunitatem illius sinus maris, novum locum à fundamentis construxisset, ab ejus nomine Manfredonia nuncupatum, ad quem populus & clerus dictæ antiquæ Civitatis translatus fuit, Garganici de anno 1401. obtinuerunt à Bonifacio IX. dictam Ecclesiam, Sancti Michaelis erigi in Cathedralam, atque aequè principaliter cum Sypontina uniri sub uno Archiepiscopo, qui Sypontinus, & Garganicus nuncuparetur; Verum paulò post, de anno scilicet 1413. per Joannem 22. seu 23. successorem dictæ erectio revocata fuit, Atque sopito per Concilium Constantiense Schismate 26. & recurrentibus partibus ad Martinum V. pro declaratione, an primæ vel secundæ litteræ attendendæ essent, Pontifex prædictus de anno 1419. ad instantiam Ecclesie Sypontinæ rescripsit, observari solum debere privilegia & Constitutiones Summorum Pontificum, qui fuerunt ante Schisma; Quia verò præsertim hoc ultimo sæculo Garganici curabant se confovere in jure Cathedralico, potissimum Sede vacante deputando proprium Vicarium, Hinc exortis novis controversiis de anno 1643. & re delata ad Tribunal AC. in criminalibus, prodiit sententia Garganicorum absolutoria, reservatis partium juribus in civilibus. Cuiusque hac occasione unus ex Canonicis dictæ Ecclesie Garganicæ in Urbe moraretur, curavit, adhibitis diligentis, habere sumptum authenticum litterarum Bonifacii IX. super dicta erectione in Cathedralam, quod fuit causa totius mali præfata Ecclesie, quoniam Garganici dictis litteris freti, nimis audacter in hoc jure Cathedralico se gerentes, ita jam dormientes Sypontinos, quasi per vim excitarunt ad hujusmodi causam reassumendam, illaque introducta in Sac. Congregatione Episcoporum & Regularium, de anno 1656. prodiit resolutio, non constare de Cathedralitate Ecclesie Montis S. Angeli, adversus quam resolutionem obtento à Signatura Gratia rescripto, ut S. Congregatio procederet in causa cum voto Rotæ, assumptaque in hoc Tribunali nova disputatione coram Cerro super dubio, An constaret istam Ecclesiam S. Michaelis esse Cathedralam, sub die 13. Januarii 1659. negativa etiam prodiit resolutio, quæ mihi quamvis pro hac parte succumbente scribenti, iusta & probabilis visa est, ab initio etiam prævisa, & parti juxta Stylum liberè insinuata, totum tribuendo propriæ culpæ eorundem publicantium dictas litteras Bonifacii,

6 eisque eorum jus referentibus cum aliquo exasperanti modo, spretis pluribus monitionibus desuper habitis, ac etiam subsequutis aliquibus scandalis cum Archiepiscopo Theutonico, quæ fuerunt magna pars hujus mali.

In hac igitur disputatione in Rota, scribens tanquam Advocatus, pro hujus Ecclesiæ Cathedralitate probandas plura deducebam ejus signa & adminicula, ex quibus in antiquis Cathedralitatem probari, plenè & luculenter firmatur in *Casaraugustana Cathedralitatis coram Coccino decis. 353 par. 5. rec.* & de qua causa habetur infra *disc. proxime sequenti*, ubi de alijs decisionibus in ea causa editis pro ejusdem Cathedralitatis adminiculativa probatione, ita ut longè majora viderentur in isto, quam in illo casu concurrere adminicula.

Quorum primum & satis vehemens deducebam ex litteris *Alexandri III.* registratis in antiquo marmore existente in atrio dictæ Sac. Speluncæ, per quas stante Sedis vacatione, prævia narrativa, quod Ecclesiæ Sypontina, & Garganica unam Sedem constituant, injungitur Garganicis, quod unà cum Sypontinis ad novi Præfulis electionem, seu nominationem procederent, quod si quod est Cathedralitatis, quoniam jus eligendi 6 Episcopum competit solum Capitulo Ecclesiæ Cathedralis, atque ubi sunt duæ Ecclesiæ Cathedralis invicem unitæ, tunc ab utroque Capitulo faciendæ est electio ad communiter notata per *Bellarmer. & alios in cap. & temporis xvj. questione 1. Gratian. qui alios colligit discip. 893. num. 23.*

7 Dictis autem litteris utpotè ab antiquo tempore in marmore registratis fidem adhibendam esse dicebam auctoritate *glos. in cap. Causam, qua de probat. ad communiter notat. per scribentes in l. monumenta Cod. de Religiosis & sumptibus funerum Mascard. de probat. conclus. 959 num. 21. Rota in Auximana sepultura 28. Maij 1646. Arguelles, & in his terminis Gratian. d. discip. 893. n. 31.*

8 Alterum adminiculum deducebam ex Sede Episcopali fixa & marmorea existente in eadem Sacra Spelunca, quæ signum est Cathedralitatis, cum non nisi in Ecclesia Cathedrali Sedes Episcopalis fixa haberi soleat, Ut de consimili, quoniam minori adminiculo deducto ex assertionibus historicorum, quod Episcopi in Ecclesia Sedem habuerint, habetur *dicta decis. 353. num. 51. & sequen. par. 5. rec.* Multò magis ea circumstantia accedente, quod in hujusmodi Sede antiquis litteris Gothicis reperitur hæc inscriptio.

Sedes hæc numero differt à Sede Syponsi.

Jus, & honor Sedis, qua sunt ibi, sunt quoque monti.

Unde intrahat eadem supradicta conclusio de fide adhibenda antiquis lapideis inscriptionibus.

9 Tertium resultabat adminiculum ex antiquis & modernis intitulationibus Archiepiscoporum se denominantium Sypontinos & Garganicos, ut in specie advertitur *apud Cavaler. decis. 330. in fine*, ubi firmatur, necessarium non esse, quod in omnibus actibus Episcopi hanc duplicem habeant intitulationem, sed sufficere, quod ita quandoque servetur.

10 Quartum adminiculum deducebatur ex insignibus, seu sigillis, quibus aliqui Archiepiscopi uti fuerant in illis temporibus, in quibus non proprii & privati, sed Ecclesiarum sigilli usus habebatur, quoniam præsertim cum Cardinalis de Cupis *Tranen.* nuncupatus, commendatas haberet Eccle-

11 *stias Tranen.* & istam, in ejus sigillo tres adhibebat Imagines, unam S. Nicolai Peregrini pro Ecclesia *Tranen.* alteram S. Mariæ pro Sypontina, & alteram S. Michaelis pro Garganica, quod insignium adminiculum in proposito magnificè *Rota dict. dec. 353. n. 66. & sequen. par. 5. rec.*

Quintum resultabat ex actibus possessionis capte per plures modernos Archiepiscopos in utraque Ecclesia, quod est clarum indicium eas esse duas Ecclesias Cathedralis æquè principaliter unitas, cum in sola Ecclesia Cathedrali, seu principali capiendæ sit possessio, ex qua inferitur ad illam omnium aliarum inferiorum, quæ reputantur tanquam ejus membra, seu prædia, ut *apud Cavaler. dicta decis. 330. num. 6. & apud Peniam dec. 558. junctâ Venetam aliàs 699 junctâ Lugdunensem.*

12 Sextum ex palatio Archiepiscopali antiquo existente in Monte, & propè eandem Sac. Speluncam, fixa enim habitatio, & residentia Episcopi penes unam Ecclesiam magnum est Cathedralitatis indicium ex deductis *dict. decis. 353. num. 16. cum seq. par. 5.*

Septimum à celebratione dedicationis hujus Ecclesiæ, quod non convenit nisi Cathedrali, ut in eadem *decis. 353.* & in alijs ejus confirmatoris.

13 Octavum satis urgens deductum ex litteris *Julii III.* qui in minoribus fuit Archiepiscopus Sypontinus, dum concedendo huic sacre Speluncæ aliqua privilegia spiritualia eam vocat suam primam sponfam, qui terminus non convenit nisi Ecclesiæ Cathedrali.

14 Nonum adminiculum deducebatur ex antiquis Chronicis, & assertionibus, præsertim ex antiquo Provinciali Cancelleriæ Apostolicæ, ubi ponitur *Archiepiscopus Sypontinus & Garganicus, & Freccia* probatissimus auctor *in ejus tractatu de subfeudis l. i. tit. de provinciis*, diligenter describendo omnes Archiepiscopatus & Episcopatus Regni, vocat istum *Syponsinum seu Montis Gargani*, atque his antiquis accedit modernus Chronista compendiator Regni Neapolitani de anno 1614. ubi de hujus Ecclesiæ Cathedralitate plenè agit; Historico-rum autem assertionibus in his terminis specialibus nimium deferendum esse habetur *in dicta Casar augustana Cathedralitatis 353. p. 5. rec. num. 23. & seqq.* & in alijs ejus confirmatoris ubi concordantes; Et generaliter *dec. 193. n. 14. & 15. & 355. nu. 23 par. 5. rec. decis. 60. & 92. par. 8. & 106. num. 9 par. 10. & in alijs.*

Et demum pro adminiculo, considerandam esse dicebam observantiam hujus loci ab alijs locis, 15 & Ecclesijs diocesis diversam, Tum ex eo quod Dignitates & Rectores aliarum Ecclesiarum singulis quibusque annis in die S. Laurentii Episcopi accedere solent ad præstandam obedientiam Archiepiscopo in Ecclesia Syponsi, seu Manfredoniæ, quod ista Ecclesia facere non consuevit; Tum ex eo quod Archiepiscopus pro tempore pro isto loco Vicarium particularem deputare consuevit independentè à Vicario Generali reliquæ Diocesis, cum titulo etiam & nuncupatione Generalis; Licet enim in effectu esset foraneus ex ijs, quæ in proposito hujusmodi Vicariorum particularium habentur *in Trifonem. & in Acernen. sub tit. de jurisdic. disc. 22. & 24.* attamen exinde adminiculum resultabat alicujus particularis præminentie istius Ecclesiæ.

Et quidem quando non adessent dictæ litteræ *Bonifacii* super nova erectione hujus Ecclesiæ tanquam de Collegiata, ita ut ageretur solum de hujusmodi adminiculativa probatione, adinstar illius, quæ

quæ habetur in dicta *CesarAugustana*, reflectendo etiam ad veritatem, probabilis pro hac parte respondendum videretur; Licet enim dicta administracula singulariter, & de per se considerata suas patiantur difficultates, atque, pleraque ex eis sint levia vel æquivoca, ut de plerisque ponderatur in decisione Rotali desuper edita; Nihilominus ea omnia insimul, & unitim considerata, cum regula, ut singula, qua non profumt &c. magnam probationem redolere videntur, ita ut facta eorum comparatione cum illis quæ ponderata, & canonizata fuerunt in dicta *CesarAugustana* de qua d. dec. 353. par. 5. rec. & disc. seqq. utique longè majora & fortiora esse viderentur.

Et quamvis fortiter obstarent dictæ determinationes *Alexandri III.* & *Innocentii III.* aliorumque Pontificum ut supra, Nihilominus, quando non urgeret obstaculum resultans à litteris *Bonifacii IX.* & successivè ab aliis *Joanni XXII.* & à di. 20. decreto *Martini V.* ut supra, ista difficultas mihi videbatur de facili superabilis, stante immutato rerum statu; Cum enim vera & propria antiqua Cathedralis Sypontina esset illa, quæ sub invocatione *S. Mariæ* sita est in loco antiquè hodie penitus diruta Sypontinæ Civitatis; In Civitate autem Manfredoniæ addit Ecclesia parochialis seu matrix sub invocatione *dicti S. Laurentii*, qui erat Episcopus de tempore Angelicæ apparitionis, Hinc proinde dicebam, rectè dici posse, antiquum dictæ Civitatis populum & clerum, ita divisum esse, partim scilicet morando in dicto moderno loco Manfredoniæ, & partim in dicto alio loco Montis Gargani, ita ut ambæ Ecclesiæ *S. Laurentii*, & *S. Michaelis* æqualiter deservirent loco unicè Cathedralis *S. Mariæ*, atque utriusque Capitulum esset formaliter unum & idem, ita materialiter divisum seu distributum juxta casum Ecclesiarum *Arcin.* & *Verzellen.* cum aliis de quibus infra in *CesarAugustana* disc. seqq. Quo stante cessabat obiectum resultans ex dictis Apostolicis determinationibus *Alexandri*, & *Innocentii III.* per quas rejecta prætenisa duplicitate Cathedralium sub diversis titulis, determinatur unam esse Ecclesiam Sypontinam, quia stant bene simul eam esse unicam Sypontinam in exclusionem alterius diversæ Garganicæ, & tamen cum ita formaliter unicam, per plures materiales representari, ejusque unicam formale Capitulum ita divisum seu distributum esse, ut latius infra in *d. CesarAugustana*; Seu verius quod unica etiam esset dicta Ecclesia *S. Mariæ* in Syponto desolata, cujus vice deservirent ambæ prædictæ in effectu Collegiatæ deservientes loco Cathedralis impeditæ.

Verum insuperabilis difficultas resultabat ex dicta nova erectione concessa per *Bonifacium IX.* qua hæc pars imprudenter, & cum parum sano consilio uti professæ est pro suæ prætenionis titulo, cujus infectione detecta corruiat quæcumque longæva possessio vel observantia tanquam ex titulo vitioso inductivo malæ fidei ac destructivo tituli melioris juxta *theor. Innoc. in cap. Dudum de decimis*, ubi cæteri de quibus apud *Capic. Litr. consulti. 2. num. 21. Capobl. de baron. pragm. 11. ex num. 146. & 10m. 2. cap. 7. Buratt. dec. 792. dec. 218. par. 6. rec. dec. 29. & 56. par. 7.* & frequenter.

Indubitanter enim iste titulus videtur infectus & præjudicialis, dum ibi explicitè firmatur quod de tempore hujusmodi concessionis ista Ecclesia esset Collegiata, ideoque erigitur in novam Cathedralam diversam à Sypontina, cum qua æquè principaliter unitur; Et consequenter ita clarè destru-

ctum remanet totum ædificium dicti ratiocinii, quod scilicet non obstantibus dictis Apostolicis determinationibus, ac illa unicitate Ecclesiæ Sypontinæ, quæ per dictas determinationes firmatur, ita per plures Ecclesias materiales representetur, cum constet de titulo omninò diverso & incompatibili.

Considerabam, an adaptari possent, quæ per Rotam firmantur in dict. *CesarAugustana Cathedralitatis*, de qua infra disc. seqq. quod scilicet non implicet plures titulos multiplicari, atque Ecclesiam jam Cathedralam erigi in Collegiatam, Ita in præfenti, ut enunciatus itatus Collegialitatis non sit omninò destructivus prioris status Cathedralitatis, Verùm videbatur consideratio parùm tuta, quoniam, quicquid sit de veritate dicti assumpti, quod meus intellectus non de facili percipere potest ut in eadem *CesarAugustana*, In hac facti specie neque eadebat applicatio, quoniam juxta præmissam facti feriem, ista Ecclesia ab initio professæ est habere jus Cathedraliticum, non tanquam Sypontina seu ejus pars concurrens ad illam esformandam, sed tanquam Garganica, & ab altera diversa, unde dicto titulo destructo, se agnovit eo destitutam, & constitutam in statu simplicis Collegiatæ, à quo curavit, per hujusmodi novam erectionem facere transitum ad omninò novum statum Cathedraliticum, ex eadem persona propria, & diversa ab altera æmula & consequenter incompatibilis videbatur clara; Neque adaptari poterant ea, quæ ad limitationem dictæ theoricæ *Innocentii* habentur dicta *decis. 218. par. 6. & 29. par. 7. rec. apud Lanav. conf. 94. & in aliis supra allegatis de quibus in Sabinen. exemptionis sub titulo de Regalibus ad materiam gabbellarum disc. 47.* ubi latius de compatibili concursu novi tituli cum priori ex immemorabili vel alio jure competente in exclusionem alterius possibilibus tituli melioris.

Infectio autem dicti tituli resultabat ex pluribus, primò ex generali Constitutione revocatoria ejusdem *Bonifacii IX.* edita de anno 1403. & sic biennio post dictam erectionem, in qua, prævia narrativa, quod plura per importunam petentium instantiam concesserat, alia verò per subreptionis malitiam, vel fraudem, aliosque illicitos modos ab eo impetrata fuerant, idcirco omnes uniones, exemptiones, aliasque ibi expressas gratias revocavit, de qua revocatione habetur etiam actum in *Urbevetana feudi sub rit. de feudis disc. 5.*

Secundò per specialem & expressam revocationem hujusmodi erectionis factam de anno 1413. per *Joannem XXII. seu XXIII.* successorem, causa cognita, & ex certa scientia inserto tenore dictarum litterarum *Bonifacii*; Et tertio ex duplici revocatione *Martini V.* una scilicet generali facta in Concilio Constantiensi omnium unionum & exemptionum concessarum durante eo schismate, quod initium habuit ex morte *Gregorii XI.* de anno 1378. de qua revocatione habetur apud *Gemm. initio consil. 35. Seraph. dec. 612. sub num. 4. Gregor. dec. 509. & alibi, ac habetur actum etiam in dicta Urbevetana sub rit. de feud. disc. 5.* Et altera particulari, quando ut supra de anno 1419. referiplit observari solum debere Constitutiones, decreta, & privilegia ante schisma.

Merito autem, tam generaliter, quam specialiter terminato Schismate à *Martino*, & Concilio ita statutum fuit, quoniam talitempore, cum totum jus Papæ, vel ejus, qui pro talife gerat, consistat in Principum, & populorum obedientiam, & adhærentiam, unde oportet eorum benivolentiam

captare, & conservare, idcirco multa ad importunitatem præter intentionem per quamdam vim interpretativam concedere oportet, aliàs non concedibilia.

Quia verò in hoc ultimo decreto *Martini* staturatur terminus alteri parti sex mensium ad deducendum ejus jura, idcirco quando pacifica subsequuta observantia in statu Cathedralitico adesset, considerabam, etiam in sensu veritatis, præmissa omnia cessare, quoniam contraria tam longæva observantia, rectè comprobaret, infra statutum terminum, talia jura, talesque rationes deductas esse, quod idem *Martinus* reponendo ab hoc decreto, mandaverit ex duobus actibus ut supra gestis per duos Pontifices schismate durante, servari potius primum *Bonifacii* super erectione, quàm alterum revocatorium *Joannis*;

Et quemadmodum non usus aptus est tollere vim gratiæ, seu privilegii ad notat. per *Bart. & alios in l. 1. ff. de nundinis, Apom. de potestate Proreg. vir. de nundinis, & mercatis num. 13. Capto. decif. 134. ubi add. Seraphin. decif. 113. & 153. Rota in Bonon. gabbella coram Outhob. inter suas decif. 175. & admittitur in Lanuen. privilegiorum coram Roias inter suas decif. 327. & 356. & in eadem coram Corrado decif. 337 p. 10. rec. in quibus evitatur conclusionis applicatio ex facto, Ita nil prohibet quod non usus tollat vim revocationis, ut ita firmum remaneat privilegium, unde propterea habemus, quod habenti privilegium, de cujus revocatione opponatur, sufficit hanc reddere dubiam, ut ipse in possessione status privilegiativi sit manutenendus *Seraph. dec. 499. n. 3. Loiter. de benef. lib. 2. q. 45. n. 10.**

Hoc autem fundamentum destrutum remanebat à contraria observantia, quæ pro meo judicio continere videbatur graviorem & peiorem hujus causæ ligonè, Tum quia ut in decisione causæ ponderatur, in 28. electionibus Archiepiscoporum ab anno 1407. usque ad annum 1652. semper dicitur solam Ecclesiam Syppontinam provideri nulla hujus alterius mentione habita; Tum fortius quia in provisionibus Dignitatum, & Canonicatum hujus Ecclesiæ, aliisque gratiis & litteris Apostolicis, semper illa enunciatur *Collegiata, Cathedralis nuncupata*, dictusque locus enunciatur *Oppidum, Civitas nuncupata*, unde propterea considerabam, nedum adesse observantiam Datarie & Cancellarie Apostolicæ, quæ est organum Papæ, sed fortius adesse observantiam, & agnitionem ejusdem Capituli, ita continuò constituti in mala fide, quando ipso sciente, & consentiente hujusmodi litteris Apostolicis data fuit exequutio, præsertim in collationibus Dignitatum, & Canonicatum, cum aliis in decisione desuper edita ponderatis, ubi etiam respondetur pluribus adminiculis supra pro Cathedralitate ponderatis;

Circa quæ considerabam, cum distinctione temporum, de facili illa tolli, atque æquivoca remanere; multa enim antiquiora, pro ut sunt litteræ *Alexandri III.* circa nominationem Archiepiscopi, & similia continebant actus sequutos in eo statu Cathedralitico, in quo Ecclesia in vim privilegii *Eugenii III.* de facto fuerat, priusquam ab eodem *Alexandro*, & successoribus Pontificibus dictæ contrariæ determinationes prodirent, sive in altero intermedio tempore novæ erectionis concessæ per *Bonifacium*, donec sequeretur revocatio; Actus autem moderni remanebant, vel usurpativi, de facto, & contradicti, vel destructi ut supra à contraria obser-

vantia Sedis Apostolicæ super actibus Consistorialibus provisionis Ecclesiæ, sive Datarie, & Cancellarie super provisionibus beneficiorum, aliisque gratiis ut supra; Est bene verum, quod licet in puncto juris, & de stricta ejus censura, hæc ita procederent, attamen iste casus fraternitariæ videtur cum altero, de quo in dicta *Tirafonen. sub tit. de jurisdictione disc. 22.* Quod scilicet videatur nimius rigor leguleicus, non multum fortè commendabilis, cum in his materiis, antiquitati, ac populorum traditionibus & devotionibus deferendum potius videatur ex quadam epicheia, dum inspecta substantia, juribus Ecclesiæ non præjudicatur, unde in hoc purum, & rigorosum Juristarum judicium mihi nunquam commendabile visum est.

CÆSARAVGVSTANA
CATHEDRALITATIS
PRO
ECCLESIA S. SALVATORIS,
CUM

ECCLESIA S. MARIE DEL PILAR.

Casus decisis per Rotam pro Ecclesia S. Mariae.

De eadem materia juris Cathedralitici, ejusque signis, & adminiculis, Et quando de antiqua Cathedralitate alicujus Ecclesiæ constare dicatur.

SUMMARIUM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *De antiqua Cathedralitate Ecclesiæ del Pilar firmata per Rotam.*
- 3 *De Cathedralitate actuali, ejusque continuatione etiam firmata.*
- 4 *Ultima resolutio causa.*
- 5 *Disjungiuntur inspectiones causa.*
- 6 *De constructione Ecclesiæ S. Mariae del Pilar, & num. 13.*
- 7 *Dato Episcopo, danda est Ecclesiæ Cathedralis.*
- 8 *De adminiculis & signis antiquæ Cathedralitatis.*
- 9 *Quod dictis adminiculis non sit deferendum.*
- 10 *Quando historici deferendum sit.*
- 11 *Etiam si sint antiqua, debet constare de identitate.*
- 12 *De identitate Scheda testamenti nuncupativi, nuncupatione implicita remissivè.*
- 13 *De constructione Ecclesiæ, de qua num. 6.*
- 14 *Quando Ecclesiarum publica constructio, & consecratio initium habuit.*
- 15 *Et quando nomen Cathedralis.*
- 16 *De conclusionem, quod dato Episcopo danda est Ecclesiæ Cathedralis tanquam sponsa ratione conjugii spiritualis.*
- 17 *Examinantur adminicula Cathedralitatis S. Mariae, & quando dicantur æquivoca & non concludentia.*
- 18 *Episcopus potest residere in quacumque parte Diocesis.*
- 19 *De adminiculis, quod Ecclesiæ S. Salvatoris fuerit antiqua Cathedralis.*

DISC.